

VY STE SOL' ZEME (5. nedeľa cez rok)

Ježiš povedal svojim učeníkom: „Vy ste sol' zeme. Ak sol' stratí chuť, čím ju osolia? Už nie je na nič, len ju vyhodíť von, aby ju ľudia pošliapali.“ (Mt 5, 13)

V antickom svete bola kvalitná sol' vzácnym artiklom. V gréčtine, ktorá v tom čase bola svetovým jazykom, bola dobrá sol' považovaná za „theion“ – teda za niečo takmer „božské“. Zachovalo sa rímske porekadlo: „Nič nie je vzácnejšie ako sol' a slnko.“ O jej vzácnosti hovorí aj tá skutočnosť, že legionári dostávali časť svojho žoldu v soli. (odtiaľ označenie pre *plat, mzdu - salario* v taliančine a *salary* v angličtine)

Bola používaná nielen ako konzervačná látka, ale aj ako prísada k obetným účelom: „Každú svoju obetu budeš prinášať so sol'ou.“ (Lv 2, 13) Sol' mala uzdravujúcu moc, čo dosvedčuje príbeh o prorokovi Elizeovi, ktorý ňou uzdravil vody prameňa spôsobujúceho neúrodu. (2 Kr 2, 19-22) Z pohľadu človeka staroveku, ktorý nič nevedel o mikróboch spôsobujúcich skazu potravín a vôd, pôsobila sol' proti démonickým silám smrti a rozkladu.

V Palestíne sa sol' získavala vyparovaním vody z Mŕtveho mora. Výsledkom vyparovania bola zmes kryštálov soli a minerálu karnalitu. Sol' kryštalizovala ako prvá a bolo potrebné ju pozbierať skôr, ako vykryštalizoval karnalit. Jeho kryštály boli kryštálom soli podobné, ale mali trpkú neslanú chuť. Karnalit, často sprevádzaný prítomnosťou piesku, sol' znehodnocoval, „riedil“ a oberal ju o jej typickú slanú chuť.

V kontexte evanjelia má v sebe sol' ten, kto má v sebe Kristovho Ducha. V najstarších obradoch krstu kňaz vkladal krstencovi do úst zrníčko soli so slovami: „Prijmi sol', aby si mal vždy vrúcneho ducha.“ Neslaná chuť naopak znamená mať v sebe sol' i prímеси – okrem Ducha Kristovho i ducha sveta. Kniha Zjavenia svätého Jána má pre tento stav ešte jedno prirovnanie: „Nie si ani horúci, ani studený. Si vlašný, už-už ťa vyplŕvam z úst.“ (Zj 3, 15-16)

Sol' má vo Svätom Písme ešte jeden význam. V spojení „každý bude ohňom solený“ (Mk 9, 49) je symbolom utrpenia a životných skúšok, ktorými prechádza každý človek. „Ohňom solený“ je aj príbeh slovenského rehoľníka Janka Havlíka. Cirkev v roku 2013 zahájila proces jeho blahorečenia.

Janko Havlík (1928-1965) študoval tajne teológiu v čase, keď IX. zjazd KSČ (1949) ako jeden zo svojich dôležitých cieľov vytýčil plán likvidácie náboženstva a katolíckeho školstva. Janko vedel, že eštebáci ho môžu za pokračovanie v štúdiu zatknúť a zavrieť do väzenia. Tak sa v roku 1951 i stalo...